

Andel

$$\text{andelen} = \frac{\text{delen}}{\text{det hela}}$$

Andelen kan anges i *bråkform*, *procentform* och *decimalform*.

Procentform, bråkform och decimalform

$$100\% = \frac{1}{1} = 1 \qquad 50\% = \frac{1}{2} = 0,5$$

$$25\% = \frac{1}{4} = 0,25 \qquad 20\% = \frac{1}{5} = 0,2$$

$$10\% = \frac{1}{10} = 0,1 \qquad 1\% = \frac{1}{100} = 0,01$$

Förändring - procent

Om ett pris sänks från 400 kr till 300 kr så är sänkningen (förändringen) 100 kr. För att räkna ut hur många procent det motsvarar så dividerar vi förändringen med värdet från början.

$$\text{andelen} = \frac{\text{förändringen}}{\text{värdet från början}}$$

Vi får då att sänkningen i procent är:

$$\frac{100}{400} = 0,25 = 25\%$$

Ränta

Om du sätter in pengar på ett konto, får du *ränta* av banken. Hur stor räntan blir beror på tre saker:

- 1 *kapitalet*, det vill säga hur mycket pengar som satts in på kontot
- 2 *räntesatsen*, det vill säga hur stor andel i procent som banken kommer att betala
- 3 *tiden*, det vill säga hur lång tid pengarna är insatta på kontot

Om tiden är 1 år så är:

$$\text{räntan} = \text{räntesatsen} \cdot \text{kapitalet}$$

$$\text{delen} = \text{andelen} \cdot \text{det hela}$$

Procent och procentenheter

Om till exempel en räntesats ökar från 2,5 % till 3,5 % så är ökningen (förändringen) 1 *procentenhet*. För att räkna ut hur många procent det motsvarar så dividerar vi förändringen med värdet från början.

Ökningen i procent är:

$$\frac{1}{2,5} = 0,4 = 40\%$$